GAZETTA

Wielkiego Xięstwa

POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadwornéj *W. Dekera i Spółki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

№ 11. W Piątek dnia 14. Stycznia. 1842.

Wiadomości krajowe.

Z Berlina, dnia 10. Stycznia.

N. Pan ojcowskiém ożywiony życzeniem, aby stósunki kościelne Archidyecezyi Kolońskiéj, nabawiające umysły mieszkańców tamecznych obawy i niespokojności, przez przywrócenie uregulowanéj arcypasterskiéj administracyi znowu uporządkowane zostały, w tym celu już od dawniejszego czasu z Katedrą Apostolską układy zawiązać raczył.

Obopólném wsparte zaufaniem układy te, celu pożądanego nie chybiły.

W skutek dokładnego uwiadomienia, że X. Arcybiskup, Klemens August Baron Droste von Vieschering, na zdrowiu zapada, i że z tego powodu zarząd dyecezyi dla niego uciążliwym i trudnym staćby się mógł, J. Świątobliwość Papież, po zasięgniętém zdaniu i przyzwoleniu X. Arcybiskupa, uznał środkiem stósownym, aby mu za przyzwoleniem N. Króla, Koadjutora z prawem następstwa przydano, który odtąd archidyecezyą w moc pełnomocnictwa apostolskiego zarządzać będzie. Stósownie do tego J. Świątobliwość Papież wydaném pod pierścieniem Św. Piotra breve z d. 24. Września r. z., w moc pełnomocnictwa Swego apostolskiego, Biskupa Spirskiego, X. Jana Geissel, z powodu mądrego i powszechném zaufaniem dotychczasowego zarządu dotychczasowéj dyecezyi jego, Katedrze apostolskiéj w imieniu N. Pana przed wszystkimi poleconego, Koadjutorem z prawem następstwa i apostolskim administratorem Archidyecezyi Kolońskiéj z wszystkiemi potrzebnemi i stósownemi fakultetami, mianował i ustanowił.

W wykonaniu tego breve, które N. Pan pod zastrzeżeniem na przyszłość praw Kapituły metropolitalnéj Kolońskiéj, która zawsze wiernéj pieczołowitości o dobro dyecezyi dowiodła, potwierdził, dotychczasowy Biskup Spirski, X. Jan Geissel, po otrzymaném poprzednio uprzejmém zezwoleniu N. Króla Bawarskiego, wezwany został, aby przy dworze tutejszym królewskim się ukazał, by w urzędzie Koadjutora z prawem następstwa i apostolskiego administratora Archidyecezyi Kolońskiéj przysięgę wierności i poddaństwa wykonał.

Przyjąwszy to wezwanie, Prałat na dworze królewskim się przedstawił i dnia dzisiejszego w powierzonym mu urzędzie przysięgę homagialną w ręce Króla i Pana wykonał.

Do X. Arcybiskupa Barona Droste N. Pan jeszcze pod dniem 15. Października r. z. następujące wydał pismo:

„Przewielebny Xiężę Arcybiskupie!

„Jesteś zapewne już uwiadomionym, że przez mądrą pomoc dworu Rzymskiego sprawy kościoła Kolońskiego załatwione zostały, i nie uszło to uwagi Mojéj, że do pożądanego końca dotychczasowych, smutnych sporów, i chęć WPana się przyłożyła. Przed przeszło rokiem dałeś Mi słowo, że swojéj zupełnéj wolności nie na to użyjesz, aby do Kolonii powrócić. Dotrzymałeś go sumiennie, i oświadczając WPanu z powodu tego szczególne Moje zadowolenie, zwracam WPanu słowo jego, przypuszczając wszelako, że jeżelibyś życzył sobie udać się do Kolonii, jednak podróż ta nie pierwéj nastąpi, jak po przybyciu tam mianowanego Koadjutora i po objęciu przezeń zarządu archidyecezyi. Myśli téj, jakobyś w politycznych zabiegach udział miał, nigdy nie podzielałem, i władze Moje dawniéj już do zbijania jéj stósownéj użyły sposobności. Wiedząc jednak, że sam i WPana szanowna rodzina gorąco sobie życzycie, abym Ja sam oświadczenie to wyrzekł, korzystam z téj sposobności z ukontentowaniem, aby oświadczyć, iż najmniejszego nie ma powodu do podejrzenia, jakobyś wpływu stanowiska i urzędu swego dla poparcia polityczno-rewolucyjnych zabiegów, albo dla łączenia się z osobami, do celów takowych zmierzającemi, miał nadużywać. Z szczerem życzeniem, aby deklaracya ta umysł WPana zaspokoiła, i aby WPanu Opatrzność długo jeszcze przywróceniem spokojności kościelnéj cieszyć się pozwoliła, pozostaję z szczerym szacunkiem

Przewielebnego Pana
przychylny
(podp.) Fryderyk Wilhelm.«

Paretz, dnia 15. Października 1841.

Nowo mianowany Koadjutor tymczasowo za przyzwoleniem J. K. M. do Spiry powróci, aby tam potrzebne w celu administracyi kanonicznéj zawiadowanego dotychczas Biskupstwa rozporządzenia uczynić; następnie w ciągu Lutego r. b. do Kolonii przybędzie i zarząd archidyecezyi obejmie. Wypadki te i środki wzbudzają nadzieję, że podług woli J. K. M. przywrócona zgoda przez wspólne działanie wszystkich, do ojczyzny szczerze przywiązanych, coraz mocniéj się ustali.

Wiadomości zagraniczne.

Polska.

Z Warszawy, dnia 8. Stycznia.

Wczoraj u JW. Gubernatora Wojennego Generała Lejtnanta, Senatora państwa rossyjskiego Pissareff, był świetny bal, który zaszczycił swoją obecnością JO. Xiążę Warszawski Namiestnik Królestwa z dostojną swoją małżonką. Około godziny 10. JW. Gubernator wojenny z JO. Xiężną Namiestnikową, a JO. Xiążę Namiestnik z JWżną Pissareff, otworzyli bal, który przez wiele znakomitych osób do późna był ożywiany.

Z Paryża otrzymano tu smutną wiadomość, że ś. p. Klementyna z Xiążąt Sanguszków Hrabina Małachowska zakończyła tam życie.

Francya.

Z Paryża, dnia 5. Stycznia.

Wielkie wrażenie sprawił tu dzisiaj następujący artykuł Monitora paryskiego, gazety wprawdzie nie urzędowéj, ale jednak bezwarunkowo do Ministeryum należącéj: „Niektóre gazety zwracają uwagę, że Pan Kisselew, Poseł Rossyjski w Francyi, w dniu Nowego r. przy przedstawieniu ciała dyplomatycznego w Tuilleryach się nie ukazał. Stósownie do zasięgniętych przez nas wiadomości, następujący jest stan rzeczy: Hr. Pahlen, ambassador Rossyjski w Francyi, w ciągu Listopada do Petersburga odwołany został a nie zaprzeczonym powodem (le motiv non contesté) odwołania tego było, iż Cesarz Rossyjski uniknąć chciał, ażeby Hr. Pahlen, najstarszy członek ciała dyplomatycznego, w téj funkcyi do Króla d. 1. Stycznia nie przemówił. D. 18. Grudnia w dniu urodzin Cesarza, Pan Perier i inne do poselstwa francuzkiego w Petersburgu należące osoby, zasłabły i nie postali w pałacu Cesarskim. P. Kisselew d. 1. Stycznia także był słaby i nie pokazał się w Tuilleryach.«

Powiadają, że to osobliwsze oświadczenie Monitora paryskiego jest skutkiem żywego przymówienia się między Panem Kisselewem i Panem Guizot. Jakkolwiek rzecz ta jest ważna, jednakże wydane na wzajem do poselstwa rozkazy zachorowania w dniu pewnym, a mianowicie ogłoszenie takich rozkazów, za śmieszne i niegodne państwa, jakiém jest Francya, poczytują. Dyplomaci powiadają, że takie choroby zaiste niekiedy bywają nakazywane, że wszelako publiczności o tém nigdy nie donoszą. Wspomniany artykuł zresztą tak Pana Kisselewa zniechęcił, iż natychmiast gońca do Petersburga wyprawił, aby nowe mu dano instrukcye, zaś Pana Guizota miał zawiadomić, że tymczasem wszelkie dyplomatyczne związki z rządem francuzkim zrywa. Poselstwo rossyjskie więc do wyjazdu się wybiera. Zresztą pytają się, jakiém prawem P. Guizot w mowie od tronu mógł powiedzieć, że ciągle od wszystkich rządów przyrzeczenia przyjaźni odbiera, kiedy w kilka dni potém uznał rzeczą konieczną do Monitora paryskiego taką podać notę!

Belgia.

Z Bruxelli, dnia 4. Stycznia.

Minister spraw zagr. oświadczył d. 28. z. m. w Senacie pod względem układów z Niemcami: »Nie zaniedbaliśmy naszych dyplomatycznych stosunków z Niemcami; dotąd atoli nie przyniosły one tak pewnych korzyści, aby mi dozwalały żądane udzielić objaśnienia. Na teraz tylko ograniczyć się muszę na oświadczeniu Izbie, że dobro naszego przemysłu, jako też naszych kolei żelaznych i handlu transytowego z téj strony, ściągnęło na siebie największą rządu uwagę, i że nic nie zaniedbamy, dla osiągnienia rezultatu, którego całą ważność czujemy.«

Niderlandy.

Z Amszterdamu, d. 29. Grudnia.

Słychać o znacznem zmniejszeniu naszéj siły zbrojnéj, tak lądowéj jak morskiéj. Część wojennych okrętów ma być użyta na okręty handlowe. Ograniczona także ma być liczba dyplomatyków przy dworach zagranicznych.

Niemcy.

Z Hanoweru, dnia 30. Grudnia.

Sąd miejski aresztowanego z powodu zamachu na Tajnego Radzcę gabinetowego Lütken blacharczyka, — ponieważ ciągle się wypiera, alibi dość jasno udowodnione, a zeznanie nierządnicy z wielu względów podejrzenie wzbudza — d. 28. m. b. wolno puścił.

Z Frankfortu n/M., dn. 31. Grudnia.

Stan zdrowia Barona A. M. Rothschild polepsza się codziennie, i spodziewają się, iż sławny ten bankier wkrótce zupełnie wyzdrowieje. Baron Salomon Rothschild opuszcza na wiosnę Wiedeń, udając się na dłuższy czas do Paryża.

Z Drezna, dnia 1. Stycznia.

Według ostatniego spisu ludności, takowa w całém Królestwie Saskiém wynosi 1,706,276 dusz, między temi jest: 1,674,310 wyznania ewangelicko-luterskiego, 1885 reformowanego, 29,204 katolickiego, 139 greckiego, a 868 mojżeszowego.

Szwajcarya.

Z Berny, dnia 25. Grudnia.

W graniczącéj z Francyą części Szwajcaryi, szczególniéj w kantonach Solothurn i Basel, wzmagają się podpalania w zatrważający sposób, szczęściem, że zawsze zdołano zapobiedz szerzeniu się pożaru. Pomimo wszelkiéj usilności policyi, sprawcy téj zbrodni nie zostali jeszcze wyśledzeni; po większéj części przypisują ją nieprzyjacielskiemu współubieganiu się niektórych francuzkich towarzystw assekuracyjnych.

Turcya.

Z Konstantynopola, dnia 15. Grudnia.

(*Gaz. powsz.*) — Że Tahir Basza mianowany został zastępcą wysłanego do Syryi Ministra Wojny, zdaje się dowodzić, iż flota turecka jeszcze portu nie opuści. Nowy Wielki Wezyr już objawił Posłom mocarstw europejskich myśl swoję pod względem polityki, jakiéj się trzymać zamyśla. Porta, rzekł, pragnie z wszystkiemi mocarstwami żyć w przyjaźni, i dla tego daleka jest od wszelkiéj myśli o wojnie. Uzbrojenia, o których w stolicy tyle wrzawy narobiono, są tylko środkiem ostrożności; nikt zaś nie myśli o zaczepném działaniu przeciw jakiemu mocarstwu. W głębi kraju nie myśli rząd turecki żadnemu teoretycznemu systematowi pierwszeństwa nadawać, ale też nie chce ślepo i uporczywie przywięzywać się do starego, skoro się zużytém i niestósowném okaże. W ogóle pragnie Porta gorliwie połączyć stare zwyczaje z zaprowadzonemi już nowemi urządzeniami, aby powszechny dobry byt ile możności popierać mogła. Jak Porta zadanie to pojmuje, odbyty wczoraj dywan dostatecznie pokazał. Postanowiono na nim wrócić do starego systemu skarbowego, do systemu Mukataas — t. j. rocznych dzierżaw. Żaden Basza odtąd nie będzie pobierał roczńej pensyi, lecz, jak dawniéj, sam o swoje utrzymanie radzić ma a to przez roczne potrącania od ilości podatków rocznie wybieranéj mu przyznane; nowo installowani Muhassils i ledwo co założony instytut oddzielnéj administracyi skarbowéj są znowu zniesieni a tak każdy Basza staje się jak dawniéj w prowincyi swojéj prawdziwym Sultanem, nieograniczonym tyranem.

Demonstracye floty francuzkiéj na morzu Śródziemném uczyniły tu wrażenie; twierdzą z pewnością, że instrukcye Posła francuzkiego o użyciu gwałtu coś zawierają, aby flotę turecką odeprzeć, gdyby z kanału Dardanelów wypłynąc miała.

Wczoraj nadeszła tu wiadomość z Bejrutu, że Biskup ewanielicki w Jerozolimie już na duchownym urzędzie installowany został.

Z Aten donoszą, że Sir E. Lyons nowe odebrał z Londynu instrukcye, przepisujące mu inny od dotychczasowego całkiem różniący się tor postępowania w Grecyi; tak więc polityka angielska w téj mierze zupełnego dozna przeistoczenia.

Egipt.

Z Alexandryi, dnia 10. Grudnia.

Król Francuzów przysłał Baszy w podarunku przepyszny serwis porcelanowy, prawdziwe dzieło mistrzowskie pod względem piękności i gustu.

Otrzymujemy wiadomość o śmierci Hain-Beja, byłego republikana i St. Simonisty, który ostatniemi czasy zajmował się w Egipcie wierceniem studni artezyjskich i innemi pożytecznnmi robotami. Powód zgonu jego niewiadomy, niektórzy utrzymują, że go zamordowali Araby z rejencyi tunetańskiéj.

C h i n y.

Do Marsylii przybyła poczta Wschodnio indyjska, przywożąca gazety z Bombayu aż do dn. 1. Grudnia, zawierające bardzo ważne wiadomości z Chin, które sięgają d. 20. Paźdź. Wyprawa angielska przeciw Emoy — wyspie, posiadającéj port obszerny i bezpieczny w wielkiéj zatoce, tworzącéj obwód Fohkien, z którego większa część herbaty przychodzi — najpomyślniejszym skutkiem uwieńczoną została. Anglicy wyspę tę opanowali i tam (według podania) 500 dział zabrali. Wielki kanał chiński, do Pekinu wiodący, Anglicy blokują. Niesie oraz pogłoska, że Anglicy wyspę Tschusan znowu zajęli.

Rozmaite wiadomości.

Z Poznania. — Dziennik Urzędowy Król. Regencyi w Poznaniu z dnia 11. Stycznia zawiera między innemi następujące pochwały: Przy gaszeniu ognia wybuchłego d. 16. m. z. wieczorem o godzinie 7. w stodole i stajni gospodarza Andrzeja Francuza w Pustkowiu Jędrzejewskiém pod Świnkowem pow. Krotoszyńskiego, odznaczył się chwalebnie dzierzawca dóbr Xięcia Thurn i Taxis, Urbanowicz z Daniszyna, przezorném narzędziami do gaszenia ognia kierowaniem, któremu głównie zawdzięczyć należy utrzymanie innych pobliskich budynków. — Przy gaszeniu pożaru na d. 15. Listop. r. z. w Borzejewie ptu Średzkiego, tameczny nauczyciel Fengler odznaczył się zaszczytnie nieustraszonością i rostropném narzędzi gaszenia kierowaniem; — względem przeprawy pod Małą Gośliną; — o budowie wiatraka; — i następujące kroniki osobiste: Tymczasowe zawiadywanie okręgu budowniczego, złożone z powiatów Babimostskiego, Międzyrzeckiego i Bukowskiego, ustało obecnie, gdy dalsze urzędowanie już objął Inspektor budowniczy du Mesnil, mając sobie miasto Międzyrzecz na mieszkanie wskazaném. — Konduktorowi budowniczemu Helle z Poznania powierzoném zostało tymczasowe zawiadywanie posady Inspektora budowniczego w okręgu budowniczym, obejmującym powiaty Obornicki, Wrzesiński i Średzki. — W Ostrzeszowie zostali mieszczanie Karól Grapow, Antoni Pressler, Józef Romanowski i Bazyli Wodniakowski mianowani członkami magistratu, a w Raszkowie mieszczanie Ant. Komorowski i A. Szukalski radzcami miejskimi. — »Orędownika naukowego« wyszedł № 2. i zawiera: Dorotka, przez J. J. Kraszewskiego. — Krytyka: Geschichte der Europaeischen Staaten. Herausgegeben von A. H. L. Heeren und F. A. Uckert. Geschichte Polens von Dr. Richard Roepell, przez W. A. Maciejowskiego. — Nowiny literackie. — Nekrolog Professora K. Buchowskiego.

Sprostowanie.

W numerze wczorajszym Gaz. Poznańsk. str. 58. słup lewy, wiersz 5., zamiast: »Holandyi nie wydał« czytaj: »Holandyi wydał.«

Ceny targowe w mieście Poznaniu.	Dnia 12. Stycznia 1842. r.					
	od			do		
	Tal.	sgr.	fen.	Tal.	sgr.	fen.
Pszenicy szefel	2	20	—	2	22	6
Zyta dt.	1	10	—	1	11	3
Jęczmienia dt.	—	22	6	—	25	—
Owsa dt.	—	18	6	—	19	6
Tatarki dt.	—	22	6	—	25	—
Grochu dt.	1	—	—	1	2	6
Ziemiaków dt.	—	—	—	—	—	—
Siana cetnar	—	25	—	—	26	—
Słomy kopa	8	—	—	8	5	—
Masła garniec	1	25	—	2	—	—
Spirytusu beczka	12	15	—	12	20	—